

בש"פ 5745/16 - משה בן משה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 5745/16

לפני:
העורר:
כבוד השופט י' עמית
משה בן משה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על מעצר במסגרת הליכי הסגרה

תאריך הישיבה: כ' בתמוז התשע"ו (26.7.2016)

בשם העורר: עו"ד יצחק בם
בשם המשיבה: עו"ד יצחק מורדוך

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ב' צ' גרינברגר) מיום 19.7.2016 בתה"ג 4807-07-15, בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לסיום הליכי ההסגרה בעניינו, בעקבות ההכרזה על העורר כבר-הסגרה לפי סעיף 3 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: החוק).

1. עובדות המקרה מפורטות בהחלטת חברי השופט י' דנציגר בבש"פ 5524/15 מיום 19.8.2015. בתמצית, ביום 2.7.2015 הוגשה עתירה להכריז על העורר בר-הסגרה לבלגיה, לאחר שיוחסה לו עבירת שוד מזוין בחבורה תוך שימוש באליומות או איומים באמצעות כלי נשק ורכב מילוט, עבירה שדינה עד 15 שנות מאסר לפי הקוד הפלילי הבלגי. העתירה הוגשה נוכח בקשת בלגיה מיום 5.4.2011 להסגיר את העורר ואת חבריו לכתב האישום (להלן: בקשת ההסגרה).

2. לפי המתואר בבקשת ההסגרה, העורר ואחרים קשרו קשר לשדוד יהלומים. העורר וחברו (להלן: גולני) פנו אל המתלון בהצעה לשכור ממנו משרד בבעלותו, המצוי במתחם עסקי יהלומים בבלגיה. העורר וגולני ניסו לרכוש את אמונו של המתלון במספר דרכים. בין השאר, גולני הציג בפני המתלון דרכון ישראלי מזויף, העורר הציג עצמו בשם הבדוי "מדב", השניים שיפצו את המשרד, הזמינו את המתלון לביקורים חברתיים והעניקו לו בקבוק יין במתנה. לאחר

עמוד 1

מספר ניסיונות כושלים לשכנע את המתלונן לקחת חלק בעסקת יהלומים בשיתוף העורר וגולני, המתלונן נענה ביום 22.3.2010 לפנייתם וביקש ממכרו להשיג עבורו יהלום בשווי מוערך של 250,000 אירו. המתלונן תיאר פגישה עם גולני לצורך בחינת היהלום, והאחרון הודיע למתלונן בכזב כי יגיע לפגישה בליווי סוחר רוסי המעוניין לרכוש את היהלום. בפועל, לא היה מדובר בסוחר רוסי, כי אם במשתף פעולה נוסף של העורר וגולני בשם פתחוב, אשר הגיע לפגישה חמוש באקדח. גולני הגיע לפגישה ברכב שכור אותו שכר העורר, ובו נהג אדם נוסף. במהלך הפגישה, גולני נטל את היהלום ופנה לכיוון הדלת. אז פתחוב שלף את אקדחו והורה למתלונן להישאר במקומו ולשמור על שקט. כאשר המתלונן ניסה לקום, פתחוב כיוון את האקדח לחזהו של המתלונן ושב והורה לו לשבת ולשתוק. השניים עצבו את מקום הפגישה כשבידם היהלום וכן שני יהלומים נוספים בשווי כולל של 30,000 אירו, שהיו מונחים על שולחן המתלונן. דקות ספורות לאחר מכן גולני נכנס למונית בה המתין העורר, והשניים הורו לנהג לעזוב את המקום. כשעתיים לאחר מעשה השוד, העורר החזיר את הרכב השכור ששימש להסעת גולני לחברת השכרת הרכב, והחליפו ברכב מדגם אחר. ביום 25.3.2010, יומיים לאחר השוד, נמלטו העורר, גולני ופתחוב מבגיה ונכנסו לישראל. בקשת ההסגרה נתמכה בראיות שונות התומכות בנטען בה, המפורטות בהחלטת השופט דנציגר שלעיל.

3. בעתירה להכריז על העורר בר-הסגרה צוין כי על פי מכתבים שנשלחו מרשויות בגיה, אחד משותפיו של העורר לכתב האישום בבגיה הורשע ביום 26.3.2012 ונידון לעונש של חמש שנות מאסר. עוד צוין כי רשויות בגיה התחייבו להחזיר את העורר ארצה לשם נשיאת עונשו, ככל שיושע ויגזר עליו עונש מאסר בפועל. נטען כי מתקיימים תנאים להסגרה, בהם: קיומן של ראיות המספיקות להעמדת העורר לדין בישראל, כנדרש לפי סעיף 9(א) לחוק; העבירות המיוחסות לעורר הינן עבירות בנות הסגרה לפי סעיף 2(א) לחוק; וקיומם של התנאים להסגרה הקבועים בסעיף 2א לחוק.

4. בד בבד עם העתירה להכריז על העורר בר-הסגרה, הוגשה בקשה לעצור את העורר עד תום הליכי ההסגרה. ביום 30.7.2015 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה להעמדת העורר לדין, וכי מסוכנותו נלמדת מעברו הפלילי המכביד, הכולל הרשעה בשלושה מעשי שוד מזוין בשנת 1999 בישראל והעובדה שהשתתף בארגון פשיעה בשנת 2002 בבגיה. עוד נקבע, כי יש חשש להימלטות העורר מן הדין, בהתחשב בכך שלאחר מעשי השוד בשנת 1999, העורר נמלט לבגיה באמצעות דרכון מזויף. משלא נמצאה חלופת מעצר המאיינת את מסוכנותו של העורר, הוחלט על מעצרו עד לתום הליכי ההסגרה.

5. ערר על החלטה זו נדון בפני השופט י' דנציגר בבש"פ 5524/15 שלעיל. בהחלטה מיום 19.8.2015, נקבע כי חרף עברו הפלילי המכביד של העורר, בשל חלופת הזמן אין מקום לשלול את האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד נקבע כי הימשכות ההליכים ממועד ביצוע העבירה (23.3.2010) ועד למועד הגשת העתירה (2.7.2015) מהווה טעם נוסף לבחינת מעצר בפיקוח אלקטרוני. בהחלטה צוין כי לא הובאו די ראיות להוכחת הטענה כי העורר אכן השתמש בדרכון מזויף לצורך הימלטותו לבגיה, כאמור בהחלטה מיום 30.7.2015 שלעיל. נוכח האמור, נקבע כי שירות המבחן יגיש תסקיר מעצר בעניין העורר, הכולל התייחסות למידת התאמתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, וכי בית המשפט המחוזי יכריע האם יש מקום למעצר בפיקוח אלקטרוני לאורו של התסקיר שיוגש. ביום 15.10.2015, לאחר עיון בתסקיר המשלים, נקבע כי העורר ישהה בפיקוח אלקטרוני, תחת מספר ערבויות, צו עיכוב יציאה מהארץ והפקדת דרכון. ערר על החלטה זו נדחה בבית המשפט העליון בבש"פ 7104/15 מיום 23.10.2015, מפי השופט ע' פוגלמן.

החלטת בית משפט קמא

6. בהחלטתו מיום 19.7.2016 הכריז בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ב' צ' גרינברגר) על העורר כבר-הסגרה. בית המשפט עמד על כך ש"מכלול הראיות שהוצגו, כפי שתוארו לעיל, אינן חסרות ערך על פניהן, ובכוחן להוביל למסקנה כי המשיב אכן ביצע את המעשים המיוחסים לו. אמנם, יש חורים מסוימים שניתן להצביע עליהם במארג הראיות שצורפו, אולם לא מצאתי כי יש בחורים אלו כדי לשנות מהמסקנה אליה הגעתי, שעה שבחינה מצטברת של הראיות וודאי מלמדת על קיומה של 'אחיזה לאישום' ואף למעלה מכך". טענת שיהיו שהעלה העורר נדחתה על ידי בית המשפט, בהתחשב בהסברים לשיהיו שהציגה המדינה, ומשלא נמצא כי מדובר בנסיבות חריגות היוצרות "פגיעה מהותית ברגשי הצדק והמוסר".

7. בעקבות ההכרזה על העורר כבר-הסגרה, ביקשה המשיבה להורות כי יוחזק במשמורת עד להסגרתו, לפי סעיף 15 לחוק. בית המשפט נעתר לבקשה, תוך שהוא מציין כי על אף שהעורר שהה במעצר בית באותה העת, בהתאם להוראת בית המשפט העליון (בש"פ 5524/15 שלעיל), "לאחר שניתן פסק הדין המכריז על המשיב כבר-הסגרה, השתנתה נקודת האיזון אשר עליה מושתתת החלטת בית המשפט העליון האמורה, והחשש מפני הימלטות חמור יותר מאשר בעבר". בהקשר זה, ציין בית משפט קמא כי העורר כבר נמלט בעבר מישראל לבלגיה בעקבות שלושה מעשי שוד שביצע בארץ.

על החלטה זו נסב הערר שבפני.

טענות הצדדים

8. העורר טוען כי החלטת בית משפט קמא שגויה וכי אין לשלול את אפשרות שחרורו לפיקוח אלקטרוני בצירוף בטוחות וערבויות כאלה ואחרות. עוד נטען כי אין חשש להימלטות העורר מן הדין, בדרגה המצדיקה את מעצרו עד תום הליכי ההסגרה, מה עוד שההכרזה על העורר כבר-הסגרה אינה חלוטה, כך שהמשקל שניתן להכרזה על העורר כבר-הסגרה הנו מופרז. העורר טוען כי במקרי עבר שוחררו נאשמים לחלופת מעצר גם לאחר ההכרזה עליהם כברי-הסגרה. בנוסף, נטען כי שגה בית משפט קמא בקביעתו העובדתית כי העורר נמלט בעבר לבלגיה, וכי בהחלטתו של השופט דנציגר בבש"פ 5524/15 הנ"ל נאמר כי לא הוצגו ראיות בעניין זה.

לטענת המשיבה, קיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית עקב שימוש בנשק חם בעבירות המיוחסות לעורר. מסוכנותו של העורר נלמדת גם מעברו הפלילי, הכולל שלושה מעשי שוד, שבשניים מהם נורה קורבן השוד. עוד נטען כי קיים חשש משמעותי להמלטות העורר, הגובר לאור ההכרזה עליו כבר-הסגרה.

דין והכרעה

9. אקדים ואומר כי דין הערר להידחות. כפי שיפורט להלן, אמנם ההכרזה על העורר כבר-הסגרה כשלעצמה אינה מצדיקה את מעצרו עד לתום הליכי ההסגרה, אולם מדובר בנסיבה חדשה בעלת עוצמה, שיש בה כדי להביא לשקילה מחודשת של כלל הנסיבות והשיקולים, המובילה לתוצאה לפיה חלופת ביניים בדמות מעצר בפיקוח אלקטרוני לא תסכון בעניינו של העורר.

10. המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית לענייננו היא סעיף 15 לחוק בשילוב דיני המעצר הרגילים הנוגעים למעצרו של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים, והקבועים בסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בבש"פ 5524/15 הנ"ל עמד השופט דנציגר על כך שבעניינו של העורר קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר, המבוססת הן על מסוכנותו של העורר (נוכח חזקת המסוכנות הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים, משנעשה שימוש באקדח במהלך השוד); והן בשל קיומו של חשש להימלטות מן הדין. כאמור, קבע השופט דנציגר כי קיים במקרה דנן "טעם מיוחד" המצדיק לבחון את אפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני, מכוח סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים הקובע כלהלן:

החלטה על מעצר בפיקוח אלקטרוני

22ב. (א) מצא בית המשפט כי התמלאו התנאים למתן צו מעצר לפי הוראות סעיף 21(א), וכי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה כאמור בסעיף 21(ב)(1), רשאי הוא, בכפוף לשאר הוראות סעיף זה, להורות כי חלף החזקת העצור במקום מעצר, ימצא העצור במקום שיקבע ולמשך תקופה שיקבע, בתנאי פיקוח אלקטרוני (בחוק זה - מעצר בפיקוח אלקטרוני), אם התקיימו כל אלה:

(1) ...;

(2) ...

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מצא בית המשפט כי יש לעצור את הנאשם, לא יוטל מעצר בפיקוח אלקטרוני לגבי מי שנאשם בעבירות המפורטות להלן, אלא אם כן שוכנע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבות המיוחדות של הנאשם, ובכלל זה היותו של הנאשם קטין, ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני:

(1) עבירה מהעבירות המנויות בסעיף 21(א)(1)(ג);

(2) ...

(3) ...

(4) ...

כעת, משהוכרז העורר כבר-הסגרה, איני סבור כי נמצא עוד "טעם מיוחד" כאמור המצדיק את מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני. המקור הנורמטיבי להחזקת נאשם במשמורת במסגרת הליכי הסגרתו מצוי בסעיף 15 לחוק ההסגרה:

החזקה במשמורת

15. מבוקש שהוכרז בר-הסגרה רשאי בית המשפט לצוות על החזקתו במשמורת עד להסגרתו, אם לא בוטלה ההכרזה בערעור או על פי סעיף 19.

על ייחודם של דיני המעצר במסגרת הליכי הסגרה עמד חברי המשנה לנשיאה א' רובינשטיין בפרשה אחרת:

"דיני מעצר בהליכי הסגרה אינם שונים ממערכות דין אחרות, בכך שיש לפרשם וליישמם בשכל ישר. מערכות השיקולים בודאי מורכבות יותר, לכאן לקולה ולכאן לחומרה, ממערכת השיקולים בהליכי מעצר פנים-מדינתיים; לקולה - במישור הראיות - כי על דרך הכלל אין בידי בית משפט מן המדינה המתבקשת, בודאי כשעסקין בשיטת משפט שונה, להעריך באופן מקצועי מלא את הראיות שיעריך בית המשפט הזר במדינה המבקשת, הן במהות הן על פי דיני הראיות. לכן דרגת הדרישות הראייתיות אינה מגיעה לדרגת "הדרישה הפנימית" (אף אין נמסר בהכרח כל חומר הראיות). ולחומרה - שכן חשש ההימלטות האינהרנטי טבוע בהליכי מעצר לצרכי הסגרה, שבחלק ניכר מהם מצוי מי שמבקשים הסגרתו במקום בו הוא נמצא מתוך שמתחילה נמלט מאימת הדין במדינה המבקשת; זאת, בנוסף להיבט האמנה והיחסים הבינלאומיים שביסוד מסגרת ההליך". (בש"פ 3967/12 היועץ המשפטי לממשלה נ' בולטיאנסקי, פס' יג לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (21.5.2012)).

בפרשה נוספת, עמד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין על כך שחשש ההימלטות מקבל משנה תוקף שעה שהנאשם הוכרז כבר-הסגרה (בש"פ 1163/11 פרקפוף נ' מדינת ישראל (7.3.2011) והאסמכתאות שם (להלן: עניין פרקפוף)).

11. על דרך ההיקש, ניתן להשוות מעמדו של מי שהוכרז כבר-הסגרה, למעמדו של מי שהורשע בדין, שאז כבר לא עומדת לו חזקת החפות, ולכך השלכה בדיני המעצרים, בין היתר, בשל החשש להימלטותו מן הדין (ראו, לדוגמה, בש"פ 3715/12 שבלי נ' מדינת ישראל (30.5.2013)). בדומה, לאחר שהמבוקש הוכרז כבר הסגרה, גובר החשש המובנה הקיים בהליכי הסגרה, כי המבוקש יחמוק מן הדין (בש"פ 6348/09 אוזיפה נ' מדינת ישראל, פס' 8-9 והאסמכתאות שם (19.8.2009) (להלן: עניין אוזיפה)).

12. במקרה דנן, חזקת החפות עדיין עומדת לעורר, ותסקיר המעצר המשלים שהוגש בעניינו - טרם הוכרז בר-הסגרה - תומך בחלופת המעצר בפיקוח אלקטרוני. אך בהינתן עברו של העורר, הכולל מעורבות בביצוע מספר עבירות פליליות; נוכח מעורבותו הלכאורית בביצוע עבירות ברמת תחכום גבוהה תוך התחזות לאדם אחר; בהינתן שהעורר נמלט בעבר מישראל (וכך אישר בפני שירות המבחן כפי שעולה מהתסקיר) ונוכח העובדה שההוכרז כבר-הסגרה ומתעצם החשש להימלטותו מן הדין (השוו עניין אוזיפה, שם הורה בית המשפט על מעצרו של העורר במסגרת סעיף 15 לחוק, על אף שקודם לכן היה משוחרר) - נוכח כל האמור, לא מצאתי להתערב בהחלטת בית משפט קמא.

13. בשולי הדברים אציין כי בבש"פ 2671/11 היועץ המשפטי לממשלה נ' יובל (28.4.2011), אליו מפנה בא-כוחו המלומד של העורר, התיר בית המשפט את שחרור המשיבה למעצר בית, משיקולי טובת הילד ומתוך שאיפה שלא להפריד אם מתינוקה. לא ניתן להקיש ממקרה חריג זה על עניינו.

14. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט בתמוז התשע"ו (4.8.2016).

ש ו פ ט
